Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decreta

Brant, Sebastian

[Basel], after 1. März 1499

Sessio vicesima prima de annatis

urn:nbn:de:bsz:31-313515

Visual Library

¶Seſſio viceſima prima de annatis.

SAcroſctã generalis Sy
nodus Baſilieñ. in ſpiritu ſácto legitime cõgrega/
ta vniuerſalẽ eccleſiam repſentans/ad ppetuã rei
memoriã Jn nomine ſpũſſácti paracliti Statuit
hec ſancta Synodus ꝙ tam in curia romana ꝗ̃
alibi pro ſeu in cõfirmatione electionũ admiſſiõe
poſtulationũ pſentatione ꝓuiſione collatione diſ/
poſitione electione poſtulatione pſentatione/ etiã
a laycis facienda inſtitutione inſtallatione/ ⁊ inueſtitura de eccleſiis
etiã cathedralibus Metropolitanis monaſteriis dignitatibꝫ bñficiis
officiiſqꝫ eccleſiaſticis quibuſcunqꝫ necnõ ordinibus ſacra et benedicti
one ac pallio de cetero nihil penitus ante vel poſt exigatur ratione lit/
terarum Bulle Sigilli annatarũ cõmuniũ et minutorũ ſeruitioꝝ pri
morum fructuũ deportuũ/ aut ſub quocũqꝫ alio titulo colore vel no/
mine ptextu cuiuſuis cõſuetudinis priuilegii vel ſtatuti aut alia qua/
uis cauſa vel occaſione directe vel indirecte Solũ ſcriptoribꝫ abbreui/
atoribuſqꝫ et regiſtratoribꝫ litterarũ ſeu munitarũ ꝓ ipſorũ labore cõ/
petenti ſalario ſoluendo. Huic autẽ ſacro canoni Si quis exigendo
dando vel ꝓmittendo contrarie pſumpſerit penam incurrat aduerſus
ſymoniacos inflictã/et in ipſis dignitatibus ac beneficiis taliter ob/
tentis nullũ ius ac titulũ acquirat obligationes quoqꝫ ꝓmiſſiones cẽ/
ſure ac mandata /et quicquid huius ſaluberrimi decreti in ꝑiudicium
fieri continget nullas obtinere vires atqꝫ irrita cenſeant᷑ Et ſi qđ abſit
romanus pontifex/ qui ꝑ ceteris vniuerſaliũ cõciliorũ exequi ⁊ cuſto/
dire canones debet/ aduerſus hãc ſancionẽ aliquid faciendo eccleſiam
ſcãdalizet generali concilio deferat᷑ Ceteri vero pro modo culpe iuxta
canonicas ſanciones ꝑ ſuos ſupiores digna vltione puniant᷑.

¶De pacificis poſſeſſoribus.

QUicunqꝫ nõ violentus ſed habens coloratũ titulũ pacifice et ſi
ne lite platurã dignitatẽ beneficiũ vel officiũ triennio ꝓximo ha
ctenus poſſedit vel in futurum poſſidebit/ nõ poſſit poſtea in petitorio
vel poſſeſſorio /a quoquã etiam ratione iuris nouiter impetrati mole/
ſtari: excepto hoſtilitatis caſu vel alterius legitimi impedimenti de
quo proteſtari/ ⁊ illud iuxta conciliũ Vienneñ. intimare teneatur Lis
autem hoc caſu quo ad futuras controuerſias intelligatur ſi ad execu/
tionem citationis Juriſqꝫ ſui in iudicio exhibitionem/ ac terminorũ
omnium obſeruationem proceſſum fuerit Ordinarii autem diligẽter
inquirant ne quis ſine titulo beneficium poſſideat Et ſi talem quan/
docunqꝫ repererint declarent ius illi non cõpetere vel huic ſi ſibi vide/
tur niſi ſit intruſus ſeu violentus aut alias indignus vel alteri idoneo
prouideant.

Seſſio viceſimaprima

¶Quomodo diuinū officiū in eccleſia ſit celebrādū.

SI quis principē ſeculi rogaturus habitu honeſto geſtu decenti ꝓlatione nō precipiti ſed diſtincta attenta quoqꝫ mente ſeipm̄ ac verba ſtudet cōponere Quāto diligentiꝰ in ſacro loco omnipotentem exoraturꝰ deū hec oīno facere curabit. Statuit igiꝛ ſācta Synodus vt in cūctis cathedralibus ac collegiatis eccleſijs horas debitꝭ ſignis ꝯgrua pulſatione p̄miſſis laudes diuine ꝑ ſingulas horas nō curſim ac feſtinanter ſed aſiatim/ac tractim ⁊ cū pauſa decenti/p̄ſertim in medio cuiuſlibet verſiculi pſalmorū/debitā faciendo inter ſolenne ac feriale officiū differentiā/reuerenter ab omnibꝫ ꝑſoluant horas canonicas dicturi cū tunica talari/ac ſuppellitijs mundis vltra medias tibias longis/vel cappis iuxta temporū ac regionū diuerſitateſ eccleſias ingrediantꝛ nō capucia ſed almucias vel birreta tenētes in capite/qui cum in choro fuerint grauitatē ſeruent/quā et locus et officiū exigunt nō inſimul aut cū alijs cōfabulantes ſeu colloquētes/aut litteras ſeu ſcripturas alias legentes/et cū pſallendi gratia ibidē cōueniant iuncta ac clauſa labia tenere nō debent Sed omnes p̄ſertim qui maiori funguntꝛ honore in pſalmis hymnis et canticis deo alacriter modulētur/cū diciꝛ Gloria patri et filio et ſpiritui ſancto oēs ꝯſurgant/cū nominatur glorioſum illud nomen ieſus in quo omne genu flectiꝛ celeſtiū terreſtrium et infernorū omnes caput inclinēt. Nemo ibidem dū hore in cōmuni publice cantantꝛ legat vel dicat priuatim officium Nā nō ſolū obſequiū quo obnoxius eſt choro ſubtrahit ſed alios pſallentes ꝑturbat ſuper hijs debite obſeruandis alijſqꝫ ad diuini officij proſecutionē et chori diſciplinā ſpectantibꝰ decanus vel cui onus incūbit diligēter inuigilet hincinde ne quid inordinate fiat circūſpiciens/horū aūt trāſgreſſores illius hore in qua circa p̄dicta exceſſerint vel alia maiori prout tranſgreſſionis grauitas exigit plectentꝛ pena.

¶Quo tempore quilibet debet eſſe in choro.

QUi in matutinis ante finē pſalmi Venite exultemus/in alijs horis ante finē primi pſalmi/in miſſa anteultimuꝫ kyrieleyſon vſqꝫ ad finē diuino officio nō interfuerit niſi forte neceſſitate cogēte ac petita ⁊ obtenta a p̄ſidente chori licentia diſcedere opteat pro illa hora abſens cenſeatur ſaluis eccleſiarū conſuetudinibꝰ ſi que forte circa hoc artiores exiſtant. Idem in his obſeruetꝛ qui a principio vſqꝫ in finē in proceſſionibꝰ non ꝑmanſerint ꝓ cuiꝰ executione deputetꝛ aliquis onus habens notandi perſonas ſingulas ſtatuto tēpore nō cōuenientes iuramento aſtrictus agere fideliter et nulli parcere. Iubet etiā hec ſancta Synodus qđ in alijs eccleſijs in quibus ſingulis horis certe diſtributiones ſtatute nō ſunt oīno etiā de groſſis fructibus ſi opus ſit deputentꝛ vt iuxta menſurā laboris plus minusve quiſqꝫ capiat emolumenti tollens prorſus abuſum illū quo in vna dūtaxat hora p̄ſens totius diei diſtributiones vſurpat et illū quo prepoſiti vel decani aut

alij officiales ex hoc ſolū ꝙ officiales ſunt licet actualiter ꝓ vtilitate eccleſie nō abſint quotidianas diſtributiones ꝑcipiunt.

¶ Qualiter hore canonice extra chorū dicende ſunt.

QUoſcunqꝫ etiā alibi beneficiatos ſeu in ſacris cōſtitutos cū ad horas canonicas teneant/ admonet hec ſācta Synodus ſi orationes deo acceptas fore cupiūt vt nō in gutture vel inter dētes ſeu deglutiendo aut ſincopādo dictiones nec colloquia vel riſus intermiſcendo ſed ſiue ſoli ſiue aſſociati diurnū nocturnūqꝫ officiū reuerenter verbiſqꝫ diſtinctis ꝑagāt/ ac tali in loco vnde a deuotione non retrahant ad quā ſe diſponere et ꝑparare debent Juxta id qđ ſcriptū eſt ante orationē ꝑpara aīam tuā ne ſis quaſi qui temptat deum.

¶ De hijs qui tēpore diuinorū vagantur per eccleſiam.

QUicūqꝫ in eccleſia beneficiatus ꝑſertim de maioribꝫ diuinorum tꝑe per eccleſiā vel foris circa ipſam deambulando aut cū alijs colloquēdo vagari viſus fuerit nō ſolū illius hore/ ſed totius diei ꝑſentiā ipſo facto amittat. Qui ſi ſemel correctus nō deſiſterit ꝑ menſem diſtributionibꝰ careat/ vel grauiori ſi ꝯtinacia exegerit pena ſubiaceat ita vt tandem deſiſtere cogat/ ꝓhibeat etiā ne diuina officia tumultuoſi quorūcūqꝫ ꝑ eccleſiā diſcurſus impediant aut ꝑturbent/ regulares qui in cōuentualibus eccleſijs circa predicta exceſſerint graui pena ſuperiorum arbitrio caſtigentur.

¶ De tabula pendente in choro.

UT cūcta in domo dei ordinate ꝓcedant/ et quilibet ſciat quid ſibi agendū imminet ſtatuat tabella aliqua continue pendens in choro Jn qua quid ꝑ vnūquēqꝫ ex canonicis vel alijs beneficiatis in ſingulis horis ꝑ hebdomadā aut maius tēpus legēdū cātandūve ſit Qui aūt ſcđm ꝙ ibi deſcriptus fuerit facere per ſe vel aliū neglexerit ꝓ qualibet hora diſtributiones vniꝰ diei amittat.

¶ De hijs qui in miſſa nō cōplent credo vel cātāt cātilenas vel nimis baſſe miſſam legunt aut ſine miniſtro.

ABuſum aliquarū eccleſiarū in quibus credo in vnū deuz qđ eſt ſymbolum et cōfeſſio fidei noſtre/ nō cōplete vſqꝫ ad finē cātat/ aut ꝑfacio ſeu oratio dñica obmittit: vel in eccleſijs cantilene ſeculares voce admiſcent ſeu miſſa etiā priuata ſine miniſtro/ aut ꝑter ſecretas orationes ita ſubmiſſa voce dicit ꝙ a circūſtantibus audiri nō poteſt abolentes Statuimꝰ vt qui in hijs tranſgreſſor inuentus fuerit a ſuo ſuperiori debite caſtigetur.

De pignorantibus cultum diuinum.

ABuſum etiā illā cultui diuino manifeſte derogantem quo nonnulli eccleſiarum canonici contrahentes debita ſic ſe creditoribꝫ obligant/ vt niſi ſtatuto tempore ſatiſfaciāt a diuinis ceſſetur officijs abolentes/ et obligationem huiuſmodi etiā ſi iureiurādo firmata ſit irritam decernentes Statuimus vt qui talem illicitum contractum

fecerint triū menſium fructus ipſi eccleſie applicādos ipſo facto amittāt. Et q̄ꝫdiu diuina nō reſūpſerint nullos ex ipſa eccleſia ꝓuētꝰ ꝑcipiāt

¶De tenentibus capitula tēpore miſſe.

PRohibet hec ſācta Synodꝰ vt tꝑe miſſe maioris p̄ſertim diebus ſolennibꝰ capitula ſeu actus capitulares aut alij tractatus ꝑ canonicos nō celebrent/ Niſi forte vrgens et euidens ingruerit neceſſitas. Qui vero ad talem horā capitulū indixerit a diſtributionibꝰ quotidianis ꝑ hebdomadā ſit ſuſpenſus/ neqꝫ ipſi canonici pro illa hora ipſas diſtributiones lucrent.

¶De ſpectaculis in eccleſia non faciendis.

TUrpem etiā illū abuſum in quibuſdā frequētatū eccleſijs quo certis annis celebritatibꝰ nōnulli cū mitra baculo ac veſtibꝰ pōtificalibus more epiſcoporum benedicunt/ alij vt reges ac duces induti quod feſtū fatuorum vel innocentū ſeu puerorū in quibuſdam regionibus nuncupatur/ alij laruales ac theatrales iocos/ alij choreas et tripudia mariū ac mulierum faciētes homines ad ſpectacula ⁊ cachinationes mouent/ alij comeſſationes et conuiuia ibidē p̄parant/ hec ſancta Synodus deteſtans ſtatuit et iubet tam ordinarijs q̄ꝫ eccleſiarum Decanis/ et rectoribus ſub pena ſuſpenſionis omniū prouentuū eccleſiaſticorum trium menſium ſpacio/ nec hec aut ſimilia ludibria/ nec etiam mercantias ſeu negociationes nundinarum in eccleſia que domus orationis eſſe debet/ ac etiam cimiterio exerceri amplius permittant Tranſgreſſoreſqꝫ per cenſuram eccleſiaſticam aliaqꝫ iuris remedia punire non negligant. Omnes autem cōſuetudines ſtatuta ac priuilegia que hijs non cōcordāt circa hec decretas niſi forte maiores adijcerent penas irritas eſſe hec ſancta Synodus decernit. Datum in ſeſſione publica in eccleſia maiori Baſilieñ. ſolenniter celebrata die Jouis nona menſis Junij Anno domini Milleſimoquadringenteſimotriceſimoquinto.

¶Seſſio viceſimaſecunda de condemnatione libelli.

SAcroſancta generalis ſynodus Baſilieñ. in ſpiritusancto legitime cōgregata vniuerſalē eccleſiam repreſentans ad ꝑpetuā rei memoriā. Cum inter cetera pietatis opera ad conſeruandam fidei catholice veritatem extirpandoſqꝫ errores et hereſes: hec ſancta Synodus potiſſime conuenerit noſtre ſollicitudinis precipuū ſtudium eſt illico vt pullulare aliquid nouerimus quod fidei chriſtiane puritatem offendere et ſplendorem luminis in mentibus fidelium quomodolibet obnubilare poſſit penitus reſcindere/ agrumqꝫ dominicum a noxijs zizanijs et vepribus cū omni diligentia expurgare. Proinde quēdam libellum editum a magiſtro Auguſtino vulgariter dicto d̄ roma